

בבא מציעא לב

עניין: צער בעלי חיים

מורה נבוכים ח"ג פי"ז

המין מת, בלי ספק, וזהו דבר ברור בהתבוננות הכי קלה ואילו מה שאמרו צער בעלי חיים דאורייתא, מתוך מה שאמר על מה הכית את אתנך זהו על דרך ההשתלמות כדי שלא נתמודד במדות קשות ולא גכאיב חנם וללא שום תועלת אלא נתכון לרחמנות ולהתנהג ברחמים ואפילו כלפי איזה חי שהודמן אלא בשעת הצורך כי תאווה נפשך לאכול בשר, ולא שנשחוט מתוך אכזריות או משחק, ואין זה מחיבני לפי דעה זו להיות נשאל ויאמר לי

ריקאנטי פרשת אמור

ופעם אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד [שם כח], יתבאר בסוד שילוח הקן כגזירת השם. אף כי יש לבעלי הקבלה האחרונים ענינים אשר אנו מסופקים בהם בסוד העבור אם נוהג בבהמות, והביאו ראיות עצומות לדבריהם מרמוז הכתובים, ולפי דבריהם אם חטאו איש ואשתו או אם ובנו יתגלגלו שם, ולכן חסה התורה עליהם שלא לעקור ביום אחד, שאף כי הם בגוף בהמה עדיין יש ניצוצות שכל בהם, ומכאן תבין טעם גדול לצער בעלי חיים.

מגן דוד לרדב"ז – אות ה'

וראוי לנו לתקן לחיים לצער בעלי חיים,⁹² בסוד ה' דברים המפסידים⁹³ וברור לו מיתה יפה⁹⁴ דכתיב ואהבת לרעך כמוך. פי', זה נמשך אחר דעת המקובלים האחרונים שאומרים שנפש האדם תתגלגל כבהמה כפי אשר גזרה חכמתו וסמכו זה לפסוק "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי"⁹⁵ ואני מכלל המאמינים בזה. אבל ראיתי מי שמרחיק זה,⁹⁶ ואתה בני אל תהיה מן המרחיקים זה, כי ראיתי במדרש הנעלם⁹⁷ מסכים לזה על פסוק "אדם כי יקריב מכם קרבן", מכם ממש. ועיין אותו במקומו כי אין מקום להאריך.

מסילת ישרים פי"ט

ובכלל הענין הזה שלא לצער לשום בריה אפילו בעלי חיים ולרחם ולחום עליהם וכן הוא אומר (משלי י"ב י') יודע צדיק נפש בהמתו. וכבר יש שסוברים צער בעלי חיים דאורייתא (שבת קכ"ח ע"ב) ועל כל פנים דרבנן: כללו של דבר הרחמנות וההטבה צריך שתהיה תקוע בלב החסיד לעולם. ותהיה מגמתו חסיד לעשות קורח רוח לכריתו, ולא לגרום להם שום צער וכו':

מצודת דוד לרדב"ז מצוה שמב

למעלה³¹³ שדעת רוב המקובלים שיש גלגול בבעלי החיים וסימנך "אדם כי יקריב מכם", מכם ממש: וכאשר נשלם עונו מזמינו הקב"ה ליד ישראל לשוחטו כדי להעלותו ואם זכאי מזמינו להקדש למזבח. ובכל מעשה שיעשה בו [אחרי שנהיה בעל מום] עובר על רצון ד' וכל כחות הטומאה נהנים בכל מעשה ומעשה שיעשה בו. ומטעם זה הוזהרו ישראל שלא להטיל מום בקדשים שזה הגיע זמן תקנתו והנותן בו מום דוחה אותו מדחי אל דחי, ומתמורה אל תמורה. ומטעם זה צוה לפדות בעל מום שאם לא זכה להתעלות ע"י המזבח, מכל מקום יתעלה ע"י אכילת ישראל. דכל מאי דאפשר לתקנו מתקינים. וקרוב הוא שמטעם זה הוצרך הכתוב להזהיר שלא להקריב בעל מום מיד בן נכר, דסלקא דעתך אמינא דיחוי הוא זה, כיון שהיא ביד גוי ויקריבהו ע"ג המזבח להצלה כל דהו, קמ"ל לא תקריבו שאינו לרצון כלל כיון שהוא בעל מום. ומכאן אתה למד שאם לא היה בעל מום מקבלים אותו מיד בן נכר, שלא יקריבה לע"ז וידחה אל התמורות, דכיון שהקדישו לגבוה ולא נפל בו מום ראייה שנשלם עונו ומעלין אותו: